

HOSPODÁŘSKÉ NOVINY

CZK/EUR
27,025 0,00 %CZK/USD
24,017 +0,27 %PX
864,48 -0,34 %DJI
18164,92 +0,72 %FTSE
6730,30 +0,85 %DAX
10431,20 +0,51 %MAGAZÍN
egoPETR
SLAVÍČEKMUŽ, KTERÝ ZKOUMÁ ENERGIÍ
MOLEKUL. AČ NEVĚŘÍCÍ, DAL SE
I NA STUDIA BOHOSLOVCEVÍ

Inzerce

HN Premium
již za 489 Kč/měsíc!
Objednávejte na HNPremium.czHOSPODÁŘSKÉ NOVINY
noviny | aplikace | web

HN000143-9

ÚŘEDNÍCI BEZ MATURITY PŘIJDOU KVŮLI SLUŽEBNÍMU ZÁKONU O MÍSTO
Zákon sebere úřadům pracovníkyMarkéta Šrajbrová, Luboš Kreč
autori@economia.cz

Stovkám státních úředníků hrozí, že v polovině příštího roku přijdou o místo, protože nemají dostatečné vzdělání. Jde zpravidla o starší lidi, kteří na úřadech pracují desítky let na nejnižších pozicích, služební zákon od nich ale od poloviny příštího roku bude požadovat aspoň maturitu.

Například šéfovi Českého úřadu zeměměřičského a katastrálního Karlu Večeře se nelíbí, že kvůli tomu bude muset propustit 60 zaměstnanců, se kterými je po léta spokojený - většinou pracují v podatelkách. „Nebudeme zřejmě schopni tato místa s velmi nízkými platy obsadit, ale přísný výklad zákona nám neumožňuje si tyto lidi nechat až do jejich odchodu do penze,“ stěžuje si Večeře. Ještě hůř je na tom Česká správa sociálního zabezpečení, která by podle mluvčí Jany Buraňové mohla přijít naráz až o 252 úředníků.

Zákon o státní službě má Česko od loňského ledna, jeho smyslem je odpolitizovat a zprofesionalizovat státní správu. Týká se celkem 70 tisíc zaměstnanců úřadů a ministerstev.

Vynucený odchod osvědčených zaměstnanců není to jediné, na co si šéfové velkých úřadů v souvislosti se zákonem stěžují. „Velmi nám zkomplikoval život,“ uvedla předsdkyně Českého statistického úřadu Iva Ritschelová. Vadí jí třeba nadbytečné papírování, složitá pravidla pro přijímání nových lidí nebo nemožnost zaměstnance adekvátně zaplatit hned po nástupu.

Šéfové své výtky společně poslali náměstkovi pro státní službu Josefu Postráneckému. Ten už má sepsaný seznam úprav, které by podle něj měly nepříznivé dopady služebního zákona zmírnit.

Řešení situace zaměstnanců bez maturity na seznamu není - Postráneckého už předběhli senátoři Jiří Oberfalzer (ODS) a Miroslav Nenutil (ČSSD). Navrhují, aby se lhůta, během níž na nižších postech mohou pracovat lidé bez maturity, prodloužila

“

Svou práci dělali po léta dobře. Ale přísný výklad zákona nám neumožňuje si tyto lidi nechat až do jejich odchodu do penze.

Karel Večeřepředseda Českého úřadu
zeměměřičského a katastrálního

la do konce roku 2021. Lidé by tak měli víc času si maturitu dodělat, další by mezitím odešli do důchodu.

Postránecký novelu podporuje a věří, že se stihne schválit do konce příštího června. „Já osobně chápu, že je tu několik set zaměstnanců, jejichž zkušenosti je do budoucna ještě potřebné využít,“ říká. Dodává ale, že jde o výjimečnou situaci: „Nic to nemění na mém stanovisku, že ve státní službě mají být lidé minimálně se středoškolským vzděláním.“

Není ale jisté, zda novela projde - vláda k ní má výhrady. Návrh má dnes začít projednávat sněmovna, předseda poslaneckého klubu ANO Jaroslav Faltýnek ho považuje za rozumný. „V soukromých firmách je běžné, že se lidé posuzují podle výsledků a zkušeností, a ne podle vzdělání. Věřím, že ve státní sféře by to mělo být obdobné,“ podotkl.

Během projednávání ve sněmovně hodlá náměstek pro státní službu Postránecký k novele připojit i zmíněný seznam dalších změn, které si přejí šéfové úřadů.

Například nabírání úředníků se má zjednodušit tak, že komise by už nemusely zvat na pohovor všechny uchazeče, ale jen 10 těch, kteří uspěli u písemného testu. Naopak pozice, kam zástupy zájemců neproudí, by mohl ztraktivnit příspěvek až 100 tisíc korun, který by nový zaměstnanec dostal po nástupu. „Ale jen v případě, že se nepodaří třikrát po sobě výběrovým řízením volné místo obsadit,“ vysvětluje Postránecký s tím, že úřadům se nedaří nalákat hlavně „ajťáky“ a právníky.

Změnit se má i to, že zaměstnanec nyní po nástupu automaticky spadne do nejnižšího platového stupně, bez ohledu na dosažitelnou praxi. Posunout se může až ve chvíli, kdy složí úřednickou zkoušku. To může trvat i měsíce.

Tlak na změny zákona o státní službě je důsledkem toho, že se schvaloval narychlo: prezident Miloš Zeman jeho prosazením podmínil jmenování Sobotkovy vlády zkraje roku 2014. Původní služební zákon přitom prosadila už Zemanova vláda v roce 2002, nikdy se ale nedočkal účinnosti.

FRANCOUZI SE
OPĚT BOUŘILI
PROTI ZÁKONÍKU
PRÁCE

Literatura

VZDUCHOLOŤ NA LITERATURU

V PRAZE SE OBJEVIL ZEPELÍN. KORÁB UMÍSTĚNÝ NAD CENTREM SOUČASNÉHO UMĚNÍ DOX NIKAM NEPOLETÍ, BUDE SLOUŽIT SPISOVATELŮM A BÁSNÍKŮM.

Daniel Konrád
daniel.konrad@economia.cz

Leoš Válka se zastaví na rohu pražských ulic Osadní a U Městských domů. „Odsud je nejlepší výhled,“ praví a podívá se vzhůru. Ten výhled je fenomenální. Nad střechou Centra současného umění Dox, které Válka založil a dodnes jej vede, vyrostl zepelín. Dřevěný, čtyřicet dva metrů dlouhý koráb. Válka vytahuje cigaretu. „Není krásný? Vždyť já nemám slov,“ zapálí si, a dokud kouří, opravdu nemá dalšího slova.

A bylo to tak celé léto, jež Válka strávil trochu jako biblický Noe. Několik měsíců si na střeše budoval vzducholoď a nikomu nic nevyšvětloval. Kolemjdoucí nechal žít v přesvědčení, že jde o uměleckou instalaci, která po čase zmizí. Na dotazy z tisku nereagoval. Jen obyvatelé okolních domů chodil uklídnout před obavami, že jim někdo začne civět do ložnice, případně že „to“ bude na střeše přistávat a dělat kravál.

Vzducholoď se ale nikam putovat nechystá. Zůstane pevně sedět na dvou sloupech a chodit se bude do ní. Ze začátku dvakrát třikrát měsíčně, za literárními debatami a čtením spisovatelů a básníků, které tu Dox chce pořádát. Když se v zepelínu zrovna nebude nic dít, návštěvník může popadnout knihu, vylézt sem po schodišti z takzvané sochařské terasy a s „hlavou v oblacích“ se uvelebit na „polštářích, žinkách, fatboyích, beanbeazích“, jak si Válka představuje vnitřek lodi. Lidé tam budou tak nějak malebně rozházení.

Gulliver už má lejstra

„Chtěl jsem něco, co je v této době absurdně dřevěné, nějaký kontrast k tvrdému současnému stavebnictví, parazitní organickou strukturu,“ shrnuje Válka debaty, které před třemi roky začal vést s architektem Martinem Rajnišem.

Autor netradičních staveb z přírodního materiálu, jenž mezitím ve Francii získal cenu za přínos architektuře v oblasti udržitelného rozvoje, vymyslel něco, co by na nádvoří Doxu přemostilo čtyřmetrové převýšení z terasy místní kavárny na protější střechu. V jistou chvíli padlo rozhodnutí, že objekt bude mít tvar zepelínu. Ale pak Leoš Válka jednou sedí na střeše kavárny, představuje si, jak ji vzducholoď zastíní, a z té představy se zcela zamračí. „Nakonec nezbylo než ho vyhnat ještě o deset metrů výš,“ popisuje Válka,

proč architekt Rajniš zepelínu „protáhl nohy“, tedy dva podpůrné sloupy běžící souběžně s vnitřní fasádou budovy. Díky nim objekt vyplul až nad střechu Doxu.

V květnu se začala usazovat konstrukce a teď je zepelín téměř hotový. Zbývá dokončit průsvitnou plachtu, jež dřevěnou stavbu ochrání před deštěm. Příští měsíc zmizí lešení, uvnitř bude zřízeno osvětlení, ozvučení, vytápění, postavena budka pro tlumočníky. A někdy v listopadu vzducholoď slavnostně zahájí provoz.

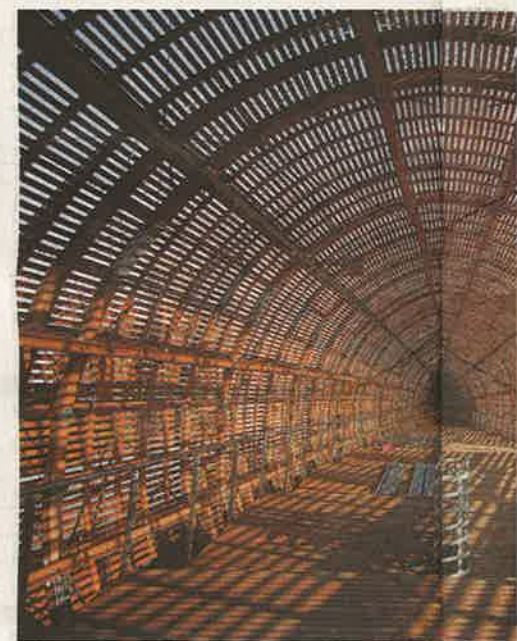
V Doxu jí říkají Gulliver podle románu Jonathana Swifta, jehož hrdina po přepadení piráty spatří létající ostrov. To úředníci na radnici městské části Prahy 7 básnicky neuvažují: když vzducholoď „vystavovali papíry“, klasifikovali ji jako rozhlednu, neboť na Gullivera v územním plánu neměli patřičnou kolonku. Dox to přijal s humorem a jeho pracovníci dnes o zepelínu hovoří jako o „cizinci, outsiderovi, někom z jiného světa“.

Něco na tom je. Vzducholoď jde proti době. Je organická, analogová. Žádná futuristická stavba pro elektronické knihy. „Přesný opak virtuální reality,“ glosuje Válka a podotýká, že kdyby chtěl do Doxu pouze začít zvát literáty, mohl využít sály, kde se už teď konají debaty. „Slovníkem dneška by to mělo vyšší výkon, větší návratnost, bylo by to efektivnější. Jenže by v tom úplně chyběla imaginace,“ dodává Válkova kolegyně a budoucí programová ředitelka vzducholoďi Michaela Šilpochová.

Výstavy s přesahem do literatury

Jsou pozoruhodný pár: Válka, bývalý exulant v Austrálii a úspěšný podnikatel ve stavebnictví, jenž se v polovině 90. let vrátil do Prahy a roku 2008 zde otevřel nejvýznamnější centrum současného umění v metropoli. A vedle něj o generaci mladší Šilpochová, donedávna studentka anglistiky a dějin umění na pražské filozofické fakultě.

Když psala diplomovou práci o „vizuálních aspektech v díle spisovatelky Virginie Woolfové“, Šilpochová už pracovala v Českých centrech coby koordinátorka projektu Noc literatury. „Chodila jsem po městě a dobývala jsem se do sklepení, věží a kostelů, které jsou normálně zavřené, abych se zeptala, jestli tam coby přítáhnout skupinu lidí na literární čtení,“ popisuje své tehdejší zaměstnání.

Kormidelníci

Do zepelínu v Centru současného umění Dox by se vešlo až 200 lidí, kvůli požárním omezením bude limit stanovený na 120 návštěvníků. Vlevo dole jsou programová ředitelka vzducholoďi Michaela Šilpochová a zakladatel a ředitel Doxu Leoš Válka.

Foto: Foto: HN – Matej Slávik

Ve zkratce šla Šilpochová od literatury k dějinám umění a od dějin k umění současnému. Tomu se v Doxu poslední roky věnovala jako jedna z kurátorek. Teď se tedy obiloukem vrací k pořádání literárních akcí. „Ale už se zkušeností ze světa vizuálního umění, která člověka učí jinak přemýšlet,“ poznamenává.

Obdobně se vyvíjí také program Doxu, kde přibývá tematických autorových výstav. Byla jimi například

nedávná Duše peněz či před ní Brave New World, jenž se zabýval utopiemi a předpovědi budoucnosti. „Když jsme na něm pracovali, rok jsme leželi v knihách Orwella, Huxleyho či Bradburyho,“ popisuje Šilpochová situace, které vedly k tomu, že se Dox rozhodl zřídit prostor pro literaturu. „Je to logické rozšíření toho, co děláme,“ dodává.

Přestože se v zepelínu budou konat i samostatné akce s prozaiky,

Uprchlíci M.I.A. je nabroušená jako obvykle

Miloš Hroch
autor|@economia.cz

ISIC AVF

Raperka M.I.A. Foto: Reuters

lodi. V ideálním případě výtvarníky přiměje chodit za literaturou a literáty zase za uměním.

Každý se zasní

Asi nejpřesněji to Leoš Válka zformuloval předminulý víkend, když na konferenci Cultural Leadership Summit v pražském Rudolfinu obdržel dotaz, o co vlastně Doxu jde. „Snažíme se lidi rozrušit, představit jim obraz, který zpochybňuje realitu, již jsme si zvykli brát jako samozřejmou,“ říkal a anglicky mluvil o tom, kolika informacemi je dnes člověk zahlcen, kolika čelí tlakům, na co všechno už mu nezbyvá čas. „Čím dál méně se zastavujeme a v klidu reflektujeme to, co omezuje náš obzor, nahlížíme limity, jež si sami vytváříme,“ dodal.

Také teď Válka kriticky hovoří o zploštění, zjednodušení, klipovitosti doby, obecně o přesunu hodnot. „Čím dál víc vnímám, jak se omezujeme. Ekonomicky i historicky vzato žijeme v nejlepší době za mnoho století, a přesto nejsme schopni ve větší míře využít svobody, kterou máme,“ tvrdí.

A proto zepelín – prostor vyvýšený nad vše ostatní, objekt jako z jiné doby, svého času zhmotněná podoba odvěkého lidského snu o létání. Svět sám pro sebe. „Když se řekne vzducholoď, každý se zasní. Je to čirá imaginace, nespoutaná mezi nebem a zemí,“ praví Válka romanticky a vzpomíná, jak vzducholoď obdivoval na obrazech malíře Kamila Lhotáka či třeba v románech Julise Verna.

„Literatura pro mě vždy znamenala výlet do jiného světa. Člověk za ním prchal do knih, ale ve skutečnosti si ho vytvářel svojí představivostí, kterou v něm knihy podněcovaly,“ popisuje Válka, v němž prý obraz korábu na obloze dodnes vyvolává „až dětský úžas“. Už ten sám člověka psychicky staví do situace, v níž jinak vnímá, jinak přemýšlí.

Leoš Válka si ten svět dosud nosí s sebou. Ředitelé Centra současného umění Dox lze i na oficiálních akcích často spatřit v jeho neodmyslitelné vestě. Jak se ukazuje, jde o vestu velmi praktickou. Leoš Válka do ní právě sahá, aby z jedné kapsy vytáhl knihu německého filozofa Theodora Adorna. „Kdybych u sebe nemohl mít knížku, připadal bych si jako bezruký,“ konstatuje. Před několika lety Válkova představivost zabraula a jeho ruka na papír nakreslila vzducholoď. Teď se ta představa zhmotnila. A příště už se někdo zasní přímo ve vzducholoďi.

básníky či překladateli, do budoucna sem chce Dox soustředit literární část svých výstav, na něž ostatně označení výstava pomalu přestává platit. Třeba Šilpochová jim raději říká „vizuální eseje ve fyzickém prostoru“ a během příprav prý neustále naráží na to, kolik textu ještě návštěvník unese, co mu raději sdělit obrazem a co třeba formou divadelního představení. Teď se text z výstav pomyslně přesune do vzducho-

Kdo jiný by se měl zastat uprchlíků než raperka, zpěvačka a politická aktivistka M.I.A. Sama je uprchlice a dobře ví, co znamená opustit rodnou zemi. Jedenačtyřicetiletá Mathangi Arulpragasamová, jak zní její občanské jméno, minulý týden vydala album AIM, kde v jedné skladbě odříkává: „Uprchlíci se naučili, co je to trpělivost.“

Při čtení zpráv o podmínkách, v jakých migranti čekají na svůj budoucí život, musíme dát zpěvačce za pravdu. Na nové desce, kde jsou zřetelné blízkovýchodní hudební vlivy, M.I.A. rapuje především pro ně. Pro ty, kterým se podařilo najít nový život. I pro ty, kteří náročnou cestu na přehlných člunech nebo skrytí v nákladních nepřežili.

M.I.A. je dcerou Tamilských tygrů, její rodiče bojovali proti srílanským úřadům za nezávislý tamilský stát. Později vyrůstala v multikulturním Londýně, dostalo se jí vzdělání na umělecké škole a stala se z ní globální popová hvězda. Její tvorba nikdy nešla na ruku manažerům hudebního průmyslu – M.I.A. uměla dělat hity, ale zároveň byla politická a radikální. Nabroušený jazyk má i na albu AIM, a to nejenom když rapuje do podkladů vytvořených ze zvuků cinkajících mečů.

Loni uprostřed evropské uprchlické krize M.I.A. vydala videoklip k písni Borders, vlajkovému singlu desky AIM. Video ji zachycuje, jak za úderů trapového beatu, tedy zvuku současného hip hopu, společně s uprchlíky visí na plotě nebo se plaví na jednom ze člunů.

M.I.A. má na sobě dres fotbalistů Paris St. Germain, a to ne náhodou – právě dresy velkých fotbalových klubů se podle raperčinyh slov staly uniformami chudých. Vidíme je na záběrech ze zemí zasažených táhlými válečnými konflikty nebo chudobou. Největší kontroverzi v médiích překvapivě vyvolala právě tato „fotbalová“ provokace, protože na dresu z videoklipu je místo názvu aerolinek Spojených arabských emirátů, hlavního klubového sponzora, nápis Fly Pirates.

Podobně jako před čtyřmi lety, kdy během nejsledovanější události v americké televizi – poločasu Super Bowlu – ukázala M.I.A. na kameru prostředníček a následně ji žalovala Národní fotbalová liga za poškození dobrého jména, ozval se loni i paříž-

ský fotbalový klub. M.I.A. ukazuje pomyslný prostředníček znovu, a to tak, že na albu AIM přidala ještě píseň Fly Pirate.

Posluchač se prostřednictvím desky AIM „podívá“ do uprchlického tábora ve francouzském Calais nebo na mexické hranice. Ovšem tak radikální a aktuální hudbu, jaká zní ve skladbě Borders, na zbytku alba už nenajde. M.I.A. vykrádá sama sebe. Pro desku AIM je tak sdělení důležitější než hudba.

Raperka prohlašuje, že nová nahrávka má být její poslední. Existuje několik dalších oborů, kde se může uplatnit – jako vizuální umělkyně, režisérka videoklipů a módní návrhářka. Pokud M.I.A. myslí odchod z hudební scény vážně, pak za sebou nechává album, které souzní s trendem v dnešním popovém mainstreamu. Ten už nemá lidi stmelovat bezstarostnou zábavou v nekonfliktní zóně. M.I.A. rovnou některým posluchačům dává najevo: Tuhle hudbu si nepouštějte.

Neliší se v tom od zpěvačky Beyoncé nebo rapového kazatele Kendricka Lamara a jejich úspěšných aktuálních nahrávek namířených proti policejní brutalitě a institucionalizovanému rasismu ve Spojených státech. M.I.A. se zase vyhrazuje proti lidem, kteří šíří strach nebo bezmyšlenkovitě naslouchají populistickým politikům.

M.I.A.
AIM

Interscope/Polydor 2016